

KEMISK-TEKNISKA LEVERANTÖRFÖRBUNDET
THE SWEDISH COSMETIC, TOILETRY AND DETERGENT ASSOCIATION

Datum: 2011-05-20
Kontakt: Peter Jansson peter.jansson@ktf.se +46-8-783 82 45
Christina Mattsson Christina.mattsson@ktf.se +46-8-783 82 47
Status: Frågor & Svar DRAFT

KTF - Frågor & Svar om Frisöryrket / Hårfärger

F = Fråga, S = Svar

Har du frågor om den enskilda produkten bör du kontakta tillverkaren.
Kontaktuppgifter till tillverkaren finns på förpackningen.

KTF – Frågor & Svar om Frisöryrket är uppdelat i sju olika områden

1. Säkerhet, frisör	1
2. Säkerhet, allmänt	2
3. Innehåll och funktion.....	3
4. Överkänslighetstest (allergitest)	4
5. Märkning / varningstext.....	5
6. Miljö (inklusive avfall).....	6
7. Ekologiska hårfärger / naturliga ingredienser (inkl. henna).....	7

1. Säkerhet, frisör

F: Är hårfärger säkra?

S: Kosmetika och hygienprodukter (inkl hårfärger) får enligt lag inte orsaka hälsoproblem om de används på ett normalt och förutsägbart sätt. Hårfärger är säkra när de används på det sätt som anges i den obligatoriska instruktionsbeskrivningen. Precis som är fallet med alla konsumentprodukter, kan tyvärr också hårfärger i sällsynta fall ge upphov till överkänslighetsreaktion.

Läs också i avsnittet "Innehåll och funktion"

F: Som kund, kan man på något sätt skydda sig ifrån att produkterna används på fel sätt?

S: I Sverige får vem som helst kalla sig för och arbeta som frisör. Det behövs ingen utbildning eller erfarenhet. Konsumenter kan dock skydda sig genom att färga eller behandla håret hos en utbildad frisör med yrkesbevis. I frisörbranschen kallas detta yrkesbevis för gesällbrev.

F: Ska jag använda **handskar**?

S: Ja. För att förhindra att handflatorna/händerna och dina naglar ska bli färgade ska du alltid bära handskar. Användningen av handskar är också mycket viktig för att begränsa exponeringen för hårfärgen på huden och för att minimera den potentiella risken för allergi.

F: Finns det speciella krav på **ventilation** i en frisersalong?

S: Ja, Arbetsmiljöverkets regler anger att ventilationen ska vara god. Detta kan i vissa lokaler tillgodoses genom god allmänventilation, men kan behöva förstärkas med punktutdrag vid de olika arbetsmomenten.

KEMISK-TEKNISKA LEVERANTÖRFÖRBUNDET
THE SWEDISH COSMETIC, TOILETRY AND DETERGENT ASSOCIATION

F: Kan jag som frisör arbeta med hårfärger om jag är **gravid** eller **ammar**?

S: Ja. Att färga håret när man ammar eller är gravida är säkert. Säkerheten för den blivande mamman och det ofödda barnet är en del av den obligatoriska säkerhetsbedömningen av hårfärger och andra kosmetika och hygienprodukter. Som alltid är det mycket viktigt att se till att du följer instruktionerna. Kom ihåg att under graviditet och amning kan kroppen vara känsligare. Även om det inte finns några hälsorisker med själva hårfärgningen, är vi medvetna om att vissa kvinnor ändå kan vara oroliga för att färga håret vid graviditet och då kanske man av den anledningen ska välja att undvika det.

F: Kan hårfärger orsaka **cancer**?

S: Det är förbjudet att använda så kallade CMR-ämnen (ämnen som kan ge cancer, mutationer eller kan ge upphov till störningar på fortplantningen) i all kosmetika och hygienprodukter (inklusive hårfärger). Åtskilliga vetenskapliga studier har bekräftat att det inte finns en högre risk för cancer om man använt hårfärg.

F: Frisöryrket är klassificerat som troligen cancerframkallande (IARC 2A) enligt internationella myndigheten för cancerforskning, IARC. Är inte det bevis för att hårfärger kan orsaka cancer hos människor?

S: IARC:s indelning är egentligen inte ny. Frisöryrket klassades som troligen cancerframkallande (2A) av IARC redan 1993. Viktigt att notera är att denna kategorisering bedömer frisörers övergripande yrkesrisk men visar inget orsakssamband till användningen av hårfärger, eller användningen av någon annan kosmetika och hygienprodukt. Anledningen till att ett fåtal studier visar på en liten ökad cancerrisk för frisörer är fortfarande oklar, även om ett antal påverkande faktorer som t.ex. rökning har diskuterats.

F: Vilket ansvar har kosmetikbranschen för frisörens säkerhet?

S: Även om kosmetikbranschen inte ansvarar för alla delar av säkerheten i frisörens arbetsmiljö, så är branschens ansvar att alla hårvårdsprodukter för yrkesmässigt bruk, däribland hårfärger, är säkra för frisörer, och deras kunder. Kosmetikbranschen kommer att fortsätta sin aktiva roll i utbildningen av frisörer och för säker hantering av hårvårdsprodukter i frisörers arbetsmiljö.

2. Säkerhet, allmänt

F: Kan hårfärger ge upphov till allergi?

S: Hårfärger kan i sällsynta fall ge upphov till en allergisk reaktion. På hårfärger finns bl.a. varning i form av texten: "Hårfärgningsmedel kan orsaka allvarliga allergiska reaktioner..."

F: Om jag får en överkänslighetsreaktion, känner besvär o.s.v., vad ska jag göra?

S: Du ska alltid uppsöka läkare/hudläkare. Du bör i ett andra skede kontakta tillverkaren för att följa upp den oönskade händelsen så att man kan dra lärdom av det inträffade. Tillverkaren är enligt lag skyldig att följa upp oönskade händelser kopplade till användning av en produkt. Som konsument har du dessutom rätt att få ta del av information om eventuella oönskade händelser som är kopplade till användningen av den efterfrågade produkten. Du kan kontakta tillverkaren eller den som

KEMISK-TEKNISKA LEVERANTÖRFÖRBUNDET
THE SWEDISH COSMETIC, TOILETRY AND DETERGENT ASSOCIATION

marknadsför produkten via (företagets namn och adress ska annars finnas på förpackningen): <http://www.european-cosmetics.info/site/index.cfm?SID=14075>

F: Om kunden får en överkänslighetsreaktion efter att ha färgat håret, vad ska jag göra?

S: Du ska alltid be kunden att uppsöka läkare/hudläkare i sådana fall. Du bör i ett andra skede kontakta tillverkaren för att följa upp den oönskade händelsen så att man kan dra lärdom av det inträffade. Tillverkaren är enligt lag skyldig att följa upp oönskade händelser kopplade till användning av en produkt.

F: Jag har hört att fler och fler barn/unga färgar håret?

S: Barn ska inte färga håret. Hårfärgning är mode och det är då naturligt att unga lockas av det. Det är bland annat därför tillverkarna skriver att produkterna ej ska användas på barn på förpackningarna. (Se även avsnittet om märkning) De flesta hårfärgsförpackningar kommer senast 2012-11-01 dessutom att bära varningstexten: "Produkten är inte avsedd för personer under 16 år." Du som frisör bör fråga kunden om hans/hennes ålder och om kunden har låtit göra en så kallad hennatatuering (se avsnittet nedan)

F: Varför går EU nu igenom samtliga hårfärger?

S: De flesta typer av ingredienser i kosmetika och hygienprodukter går löpande igenom. EU vill nu få en helhetsbild av hårfärgs ingredienser och hur de används. Tillverkarna stödjer och branschen bidrar aktivt till processen med vetenskapliga data och resurser.

F: Varför har EU förbjudit ett antal hårfärgs ingredienser?

S: De hårfärgs ingredienser som har förbjudits är antingen sådana som aldrig har använts aktivt eller sådana som branschen inte avser att använda.

F: I media nämns ibland en studie av forskarna Yazar, Boman och Lidén (2009), Karolinska Institutet, i vilken 120 av 122 undersökta produkter innehåller ämnen som kan ge upphov till en överkänslighetsreaktion, vad innebär detta? Är det en lista över icke godkända produkter?

S: Studien är inte en lista över icke godkända produkter utan visar att vid undersökning av hårfärgers ingredienslista så innehöll 120 av 122 produkter hårfärgsämnen som är kända att i sällsynta fall ge upphov till en överkänslighetsreaktion. Information om detta finns på produkterna (se mer under märkning).

3. Innehåll och funktion

F: Var kan man läsa vad hårfärger innehåller?

S: För hårfärger och andra kosmetika och hygienprodukter gäller lagkravet att förpackningen ska vara märkt med fullständig innehållsförteckning. Om detta på grund av förpackningens storlek eller form inte är möjligt, ska uppgift om beståndsdelarna finnas på en bifogad folder, etikett, tejp eller kort och användaren ska hänvisas till denna information genom en förkortad upplysning eller s.k. "hand-i-boksymbol" på ytterförpackningen.

F: Kan man tydligt se om hårfärg innehåller s.k. fenylendiaminer?

S: Hårfärger som innehåller fenylendiaminer vara speciellt märkta med texten (bl.a.) "Innehåller fenylendiaminer". Redan idag framgår det dock av

KEMISK-TEKNISKA LEVERANTÖRFÖRBUNDET
THE SWEDISH COSMETIC, TOILETRY AND DETERGENT ASSOCIATION

innehållsförteckningen, i form av t.ex. INCI-namnet (se nästa fråga) "p-Phenylenediamine".

F: Vad innebär INCI-lista?

S: Kosmetika och hygienprodukter ska vara märkta med bl.a. fullständig innehållsförteckning. Denna ska vara enligt det internationella harmoniserade språket INCI, International Nomenclature for Cosmetic Ingredients, om INCI-namn är etablerat för den aktuella ingrediensen. Anledningen till att man använder INCI är att kosmetika och hygienprodukter inom EU ska kunna säljas i alla EU-länder och att hudläkare och andra i de olika medlemsländerna ska kunna veta vilka ämnen som ingår i produkterna.

F: Hur fungerar permanenta oxidationshårfärger?

S: Den effekt som oxidationshårfärger ger baseras på följande komponenter: ett alkaliskt (basiskt, motsatsen till surt) ämne - vanligtvis ammoniak -, färgämnen och oxidationsmedel.

Det basiska ämnet "vidgar" det yttre hårlagret så att färg och oxidationsmedel kan tränga in i hårstrået lättare.

Utgångsmaterial för att få den nya hårfärgen kallas prekursorer ("förmolekyler") som är mycket små, färglösa molekyler som utvecklar de olika färgnyanserna väl inne i hårstrået. När dessa små molekyler sätts samman med andra små färglösa molekyler som kallas för kopplare, så får man en större molekyl som är färgad.

Det oxiderande (enkelt uttryckt: tillför syre till reaktionen) ämnet - vanligen väteperoxid - blandas med prekursorer före applicering. Syret frigörs genom en reaktion mellan det basiska ämnet och det oxiderande ämnet. De oxiderade prekursorerna kopplas samman med kopplarna och detta ger själva färgskiftningsreaktionen. Stora, färgade molekyler bildas i hårets ytskikt (cortex), vilka inte kan sköljas ur håret. Samtidigt gör det i reaktionen frigjorda syret att hårstråets naturliga färg (melaninpigment) bleks och den nya färgen kan därmed ses tydligare.

Det finns flera olika prekursorer och kopplare. Beroende på hur dessa kombineras ihop kommer man att få olika färger och nyanser. Jämför med en målarlåda för vattenfärg där du kan kombinera alla grundfärger med varandra i olika koncentrationer för att få olika nyanser. Om man inte kan använda någon eller flera av de olika prekursorerna och kopplarna kommer urvalet av nyanser att bli begränsat.

Semipermanenta hårfärger ("ton i ton") kan inkludera oxidationssteget (t.ex. genom att blanda i väteperoxid), men ger inte en markant minskning av hårets naturliga melaninpigment. Semipermanenta hårfärger förstärker snarare eller fördjupar hårets naturliga färg. Den slutliga färgen är relativt tålig och kommer gradvis att tvättas ut för att försvinna efter cirka 28 schamponeringar.

4. Överkänslighetstest ("allergy alert test")

F: Varför säger hårfärgsleverantörerna att man bör genomföra ett s.k. överkänslighetstest?

KEMISK-TEKNISKA LEVERANTÖRFÖRBUNDET
THE SWEDISH COSMETIC, TOILETRY AND DETERGENT ASSOCIATION

S: Hårfärger kan i sällsynta fall ge upphov till en allergisk reaktion. Studier visar att testet ger en tydlig signal om kunden inte tål hårfärgen (utslag, klåda). Vidare ska du omgående skölja ur hårfärgen vid minsta antydning till reaktion. Man bör då inte heller färga håret igen innan kunden har rådgjort med sin läkare/hudläkare.

Om kunden har låtit göra en s.k. svart hennatatuering kan det innebära att han/hon är sensibiliserad, d.v.s. löper risk att få en allergisk reaktion vid hårfärgning (se avsnittet nedan om hennatatuering) eller vid annan kontakt med det aktuella färgämnet.

F: Hur gör man ett överkänslighetstest före hårfärgningen?

S: Ett test ska göras 48 timmar innan hårfärgning (detta oavsett om man färgar håret själv eller låter färga håret hos frisören). En liten mängd oblandad färgkräm appliceras på huden, antingen i armvecket eller bakom örat. Följ produktens bruksanvisning noga.

Om kunden inom 48 timmar känner sveda, klåda, rodnad el dyl ska du inte använda produkten, eller annan hårfärgningsprodukt på kunden. Kontakta alltid läkare/hudläkare innan du provar att använda en hårfärgningsprodukt igen. Om huden inte reagerar, kan du använda du färgkrämen enligt bruksanvisningen.

F: Är testet ett bra sätt att se om man kan vara överkänslig mot hårfärger?

S: Studier visar att testet ger en tydlig signal om du inte tål hårfärgen (utslag, klåda). Vidare ska du omgående skölja ur hårfärgen vid minsta antydning till reaktion. Man bör då inte heller färga håret igen innan man har rådgjort med sin läkare/hudläkare.

F: Kan man bli överkänslig (sensibiliserad) av att göra överkänslighetstestet?

S: När man genomför testet kan man reagera – vilket visar att man är överkänslig – och är man det skall man inte färga håret utan att ha rådgjort med en läkare/hudläkare.

Vi känner inte till studier som visar att man kan bli sensibiliserad (bli överkänslig) av att göra överkänslighetstestet. Men om man är allergisk för en ingrediens i en hårfärg, kommer testet att ge utslag. Det är just därför det är viktigt att göra testet.

F: Min kund har alltid använt samma produkt och aldrig reagerat. Kan man säga att kunden därmed är "säker"?

S: Tillverkarna menar att man bör utföra överkänslighetstestet innan hårfärgning eftersom överkänslighet kan utvecklas beroende på många olika faktorer och egentligen när som helst.

5. Märkning / varningstext

F: Hur ska produkterna vara märkta?

S: EU ställer krav på leverantörerna att produkterna ska ha en fullständig ingredienslista. Dessutom ska det på hårfärger framgå att hårfärgningsmedel kan orsaka allvarliga allergiska reaktioner.

För att göra detta ännu tydligare för konsumenterna, har hårfärgsleverantörerna sedan länge ytterligare utökade varningstexter. Information om allergirisken finns nu på flera ställen på ytterkartongen, i bruksanvisningen och på

KEMISK-TEKNISKA LEVERANTÖRFÖRBUNDET
THE SWEDISH COSMETIC, TOILETRY AND DETERGENT ASSOCIATION

flaskorna/tuberna i paketet. Texten omfattar dessutom bl.a. varning för tillfälliga henna tatueringar och avråder från att barn ska använda produkterna (se även avsnittet säkerhet). I bruksanvisningen finns dessutom information om olika symptom som är tecken på en allergisk reaktion och vad konsumenten bör göra. De flesta hårfärgsförpackningar kommer senast 2012-11-01 att bära denna symbol:

F: Varför skriver en del tillverkare "Innehåller inte ammoniak" på förpackningarna?

S: Ammoniak har en frän lukt och är irriterande för luftvägarna. En del vill därför undvika detta ämne.

6. Miljö (inklusive avfall)

F: Är hårfärger miljöfarliga?

S: Nej. Liksom andra kosmetiska produkter bedöms de för sin miljöpåverkan under utvecklingsprocessen.

Hårfärger består huvudsakligen av vatten, tensider, samt hårfärgande ämnen. Tensiderna är lätt nedbrytbara enligt OECD:s testmetoder.

De färgande ämnena reagerar, bildar färg och fäster inne i hårstråna. När de har reagerat är de neutraliserade.

F: Kan jag slänga min använda hårfärgsförpackningar/-ar i förpackningsinsamlingen?

S: Konsumenter kan lämna sina väl tömda förpackningar i de återvinningsbehållare som finns utplacerade i kommunerna. Det gäller både plastflaskor och metalltuber.

För dig som företagare finns det två sätt att lämna dina förbrukade förpackningar till återvinning:

1. Anlita en avfallsentreprenör som mot avgift hämtar förpackningarna för återvinning. Hör med det företag som idag hämtar ditt avfall eller leta andra entreprenörer i telefonkatalogen/Internet.
2. Transportera själv dina sorterade förpackningar till kommunens återvinningscentral. En viss avlämningsavgift kan förekomma.

F: Hur gör jag om jag har mer eller mindre oanvända hårfärger som jag vill bli kvitt?

S: Större mängder förpackningar med rester av permanentvätska eller hårfärg bör lämnas till en miljöstation i kommunen. Där hanteras kemikalieavfall.

KEMISK-TEKNISKA LEVERANTÖRFÖRBUNDET
THE SWEDISH COSMETIC, TOILETRY AND DETERGENT ASSOCIATION

7. Ekologiska hårfärger / naturliga ingredienser (inkl. henna)

F: Varför tillverkas inte ofarliga hårfärger av naturliga ingredienser?

S: Oavsett om ingredienser ses som "naturliga" eller "syntetiska" så är det kunskapen om deras egenskaper och användning som avgör deras säkerhet. EU:s hårfärgsstrategi, som syftar till en framtida positivlista för godkända hårfärgingredienser (d.v.s. endast listade hårfärgsingredienser kommer att få användas), tar av 117 möjliga hårfärgämnen endast upp några naturliga ingredienser (bl a henna). Det är med andra ord inte troligt att naturliga ingredienser blir en möjlig fullständig ersättning till klassiska hårfärgsämnen. Hårfärger baserade på naturliga ingredienser ger idag inte ett fullgott resultat vad gäller gråhårstäckning och nyansurval.

F: Henna har använts i alla tider, varför satsar man inte på fler produkter med henna?

S: (Se även ovan) Henna har begränsningar vad gäller vilka färger man kan få fram. Henna ger inte heller samma goda färgresultat och gråhårstäckning som vanliga hårfärger.

F: Varför säger ni att tatueringar kan höja risken för allergi mot hårfärg?

S: På många semesterorter, festivaler och på stranden kan du bli erbjuden en s.k. svart, tillfällig hennatatuering. Men den svarta färgen kan innehålla kemiska ämnen som är förbjudna att använda på huden. Du kan dessutom få allvarliga allergiska reaktioner. Allergierna kan bli livslånga och kan blossa upp igen efter t.ex. en hårfärgning, eller när huden kommer i kontakt med vissa svarta kläder eller gummimaterial. Även om tatueringen föreslår ett test på huden är detta ingen garanti för säkerheten.

Om du är osäker, kontakta hudläkare.

F: Vad är svart henna?

S: Svart henna används till s.k. tillfälliga tatueringar. Den svarta hennan kan innehållsmässigt dock variera från gång till gång. Innehållsförteckning saknas oftast. Den svarta färgen kan innehålla kemiska ämnen som är förbjudna att använda på huden. Du kan få allvarliga allergiska reaktioner. Allergierna kan bli livslånga och kan blossa upp igen efter t.ex. en hårfärgning, eller när huden kommer i kontakt med vissa svarta kläder eller gummimaterial.

Om du är osäker, kontakta hudläkare.

Svart henna används inte vid hårfärgning.

F: Används svart henna vid hårfärgning?

S: Nej, svart henna som sådan används inte. Men exempelvis hårfärgämnet parafenyldiamin (PPD), också en vanlig tillsatts i henna, är tillåtet i kosmetikaprodukter. Det är dock bara tillåtet i hårfärger i en koncentration på högst 6 % och är inte tillåtet i produkter som används för kroppsmålning.

Läs mer om svart henna på [Läkemedelsverkets hemsida](#) >>

För mer information, kontakta KTF:

info@ktf.se

08-783 82 40